

## ПРОБЛЕМА КОНКУРЕНЦІЇ У ТЕХНІКО-ЕСТЕТИЧНИХ ВИДАХ СПОРТУ І ХОРЕОГРАФІЇ

Олена Аверіна

*Львівський державний університет фізичної культури  
імені Івана Боберського, м. Львів, Україна*

**Актуальність.** В основі будь-якого виду спорту та хореографії є конкуренція. У техніко-естетичних видах спорту, до яких належать художня, спортивна і естетична гімнастика, спортивна акробатика й аеробіка, фігурне катання, синхронне плавання та інші, ця конкуренція пов'язана з суб'єктивністю суддівства. Аналогічну картину спостерігаємо в хореографії, де немає конкретних правил змагань, але є чітко визначені ознаки конкуренції.

Сьогодні в хореографічному мистецтві є різноманітні конкурси, фестивалі, регіональні та міжнародні змагання, кубки, на яких визначають переможців. Оскільки проблема конкуренції в техніко-естетичних видах спорту та хореографії є однією з недосліджених, на наш погляд, цікаво прослідкувати процес суперництва у різних напрямках хореографії та суміжних видах спорту, що пов'язано з проявом культури рухів і суб'єктивністю оцінювання всіх складових виступів спортсменів і танцюристів.

**Мета** – визначити фактор конкуренції як одного з чинників поліпшення виконавської майстерності в хореографії.

### **Завдання:**

1. Дослідити важливість фактора конкуренції у техніко-естетичних видах спорту та хореографії (за даними літературних джерел).
2. Визначити поняття «конкуренції» як соціологічний аспект, який сприяє розвиткові суспільства.
3. Виявити важливість конкуренції серед учасників і колективів конкурсів і змагань (за даними соціологічного опитування фахівців цієї сфери).

**Методи дослідження:** теоретичний аналіз і узагальнення наукової, методичної та спеціальної літератури, аналіз документальних і відеоматеріалів, опитування.

**Виклад основного матеріалу.** Аналіз літературних джерел з означеної проблеми свідчить про незначну кількість досліджень, пов'язаних із питаннями конкуренції в техніко-естетичних видах спорту, і майже

відсутністю даних у галузі хореографії. Водночас можна зауважити, що проблему конкуренції в хореографії висвітлено в чисельних художніх фільмах і художній літературі, причому не завжди з позитивної сторони. У науковій літературі, не пов'язаній зі спортом і хореографією, навпаки, конкуренцію та суперництво розглядають частіше як позитивний аспект досягнення успіхів у обраній галузі. Отже, згідно з даними дослідження, зробленого у соціальній психології, Н. Тріплетт [1] стверджував, що конкуренція сприяє підвищенню ефективності праці людини, оскільки навіть присутність інших людей, які виконують ті самі завдання, змушує працювати наполегливіше і старанніше. І хоча автор не розробив жодних теорій з цього приводу, він перший провів кількісні виміри наслідків конкуренції. За 40 років до публікації досліджень Н. Тріплетта Томас Макіавеллі [1, 4] висунув ідею про те, що саме конкуренція є рушійною силою еволюції. Згідно з даними літературних джерел, конкуренцію (від лат. «сходитися», «стикатися») розуміємо як суперництво, боротьбу за досягнення кращих результатів, змагання у будь-якій галузі [3]. У спорті проблему конкуренції здебільшого визначають особливості виду спорту (командний, індивідуальний), спосіб визначення переможця (об'єктивне чи суб'єктивне оцінювання результату) та інше [2].

У техніко-естетичних видах спорту, де сумарну суддівську оцінку визначають два складники: техніка виконання змагальних вправ і естетичне їх представлення, проблема об'єктивізації оцінювання стоїть надзвичайно гостро. І які б методи і засоби об'єктивізації не розробляли судді, проблема визначення переможців надалі лишається однією з найгостріших. Це означає, що конкуренція, яка зовні може не виявлятися, диктує певні умови поведінки спортсменів.

Не менш актуальним є питання конкуренції і суперництва в хореографії, де останнім часом почали проводитися різноманітні конкурси, змагання, турніри. Первинне опитування фахівців із хореографічного мистецтва свідчить про їхнє неоднозначне ставлення до проблеми конкуренції. Більшість фахівців (74%) стверджують, що в хореографічних колективах повинна бути «здорова конкуренція», яка сприяє професійному зростанню танцівників, змушує їх ретельніше готуватися до виступів, оволодівати новими формами хореографічних рухів. З іншого боку, 18% хореографів стверджують, що конкуренція всередині колективу не завжди має позитивні результати, часто вона пов'язана із заздрістю, надмірною впевненістю у своїх силах. Водночас 8% респондентів вважають, що суперництво може

мати як позитивні результати, так і негативні наслідки в колективі, однак усе залежить від умілого керування і майстерності педагога-хореографа.

**Висновки.** Визначено важливість конкуренції у техніко-естетичних видах спорту та хореографії як фактора, що сприяє ефективності змагальної діяльності в спорті і результативності виступів у хореографії. Виявлено поняття конкуренції як соціологічного аспекту, що сприяє розвитку суспільства. Результати соціологічного опитування фахівців із хореографії свідчать, що суперництво і конкуренція можуть мати позитивні і негативні впливи.

### Список використаних джерел

1. Бронсон По. Царь горы. Пробивной характер и психология конкуренции / Бронсон По, Мэрримен Эшли. – Москва : Манн, Иванов и Фербер, 2014. – 304 с.
2. Ильин Е. П. Психология спорта / Ильин Е. П. – Санкт-Петербург, 2016. – 352 с.; ил.
3. Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/kokuurencija>
4. Хорни К. Невротическая личность нашего времени / Хорни Карен; пер. с англ. – Москва : Акад. проект, 2008. – 207 с.